

ASIM'IN NESLİ VE İSTANBUL'UN FETHİ

Tarihi serüvende nice fetihler yaşandı. Nice kumandanlar tarih sayfalarında yerlerini aldı. Ama İstanbul'un fethi başka, bu zafer fetih hadiselerinin en önemlilerinden biridir. Çünkü bizzat Peygamber (as) diliyle 'Bu fethi gerçekleştiren komutan ne güzel komutan bu fethi gerçekleştiren ordu ne güzel ordudur.' muştusu verilmiştir.

Üstad Sezai Karakoç, İstanbul'un fethini değerlendirirken şöyle diyor: "Bir medeniyet fethiydi İstanbul'un fethi." Gerçekte, İstanbul'un fethi, İslâm Medeniyetiyle Batı Medeniyetinin karşılaşmasıdır.

Koskoca Batı medeniyetinin karşısına dikilmek elbette kolay değildir. Bunun için halis bir niyet ve fethiye adanmış cesaret dolu bir yürek olmazsa olmazdır. Adanmışlık yeri geldiğinde, serden, anadan, babadan, yardan, rahatlıktan, tahttan, makamdan geçmeyi gerektirir. Destan ancak böyle yazılır. Zira candan geçmeyince canan bulunmaz. Bundan dolayı o fetih erleri Rabbimizin teşvikiyle canlarını ve mallarını Allah yolunda seve seve feda ettiler.

إِنَّ الْمَالَةَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ..

"Allah mü'minlerden canlarını ve mallarını, cennet karşılığında satın almıştır." Tevbe, 9/11.

Fetih ruhuna sahip bir kuşak eğitimle yetişir.

Fatih hem mânen, hem maddeten çok iyi bir eğitim ve terbiye ile büyütülmüş, bu fethiye lâıyk olacak bir ciddiyetle yetiştirilmişti. Resûlullah'ın müjdesine muhatap olabilme arzusu daha küçük yaşlardan itibaren gönlüne öylesine yerleşmişti ki, daha sekiz yaşlarında iken yastığına İstanbul haritasını çizmiş, her akşam bu haritaya bakıp planlar kurarak onu fethetme hayaliyle uyuyordu. Sultan Fatih yaşadığı devrin birçok ilmini öğrenip birçoğunda âlim oldu. Tarih kitaplarının beyanına göre, bütün şehzadelere öğretilen Farsça ve Arapçanın dışında, Sultan Fatih Yunanca, Latince, Sırpça, İtalyanca, İbraniceyi de öğrenmişti. Yani o devrin en geçerli lisanlarını ve ilimlerini tahsil etti. Hayatı şan, şeref ve muvaffakiyetlerle geçen Sultan Fatih, İstanbul'un fethinde yirmi bir yaşında genç bir delikanlıydı. Özellikle bu günün gençleri bunu iyi düşünmeli. O genç yaşında parapul, makam-mevki sahibiyken, her türlü imkân ve fırsat elindeyken dünyanın fani zevklerine kapılıp gençliğini çürütmüyor da, ülkeler fethediyor, bir devir açıyor ve bir devir kapatıyor, tarihin gidişatına yön veriyor din-i mübini İslâm'ı tüm cihana yaymak istiyordu.

Fethin manevi yönü ile beraber, fethin gerçekleşmesine yardımcı olan ilim ve teknik tarafı da çok mühim bir yer teşkil etmektedir. Çünkü; İstanbul'un fethi esnasında ki Osmanlı savaş tekniği, Orta Çağ'a nihayet verip Yeni Çağ'ı başlatan keşifler ve yeniliklerle dolu bir muvaffakiyettir. Bu yenilikler içinde o zamana kadar misli görülmemiş büyük toplar; havan topunun icadı, gemilerin karadan yürütülmesi, zırhlı yürür kulelerin icadı ve Halic'e köprü kurulması yer alır.

İstanbul'un fethinden gönüllerin fethine.

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ

"İyilikle kötülük bir olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel olan davranışla sav; o zaman bir de göreceksin ki seninle aranızda düşmanlık bulunan kimse kesinlikle sıcak bir dost oluvermiş!" Fussilet 41/34.

İstanbul'un fethi gönüllerin fethedilmesidir. Mehmedi Fatih yapan bir şehrin savaşarak fethedilmesi değildi, binlerce insanın gönlünün fethedilmesiydi. Yoksa kolay kolay gerçekleşebilir miydi fetih. Yoksa kolay kolay Mehmet'ten olur muydu Fatih.

Sultan Mehmed, tıpkı kendisine rol model olarak aldığı Cihanın/ alemlerin hakiki sultanı Peygamberimizin (as) Mekkelilere gösterdiği müsamaha gibi, yerli halka ve din adamlarına engin bir hoşgörü ile yaklaşmış onların endişelerini gidermiş ve onların gözlerinde devleşmiş, gönüllerini ise fethetmiştir.

Bilindiği gibi Efendimiz (as) Mekkeyi fethedince onlara şu şekilde hitap etmişti.

Ey Kureyş cemaati’! Ey Mekkeliler! Ne dersiniz? Şimdi hakkınızda benim ne yapacağımı sanırsınız? Benden ne beklersiniz?”

Bütün Kureyş reisleri korkularından önlerine bakıyorlar ve şöyle sesleniyorlardı.

“Biz senden hayır ve iyilik bekleriz. Sen kerem ve iyilik sahibi bir kardeşsin. Kerem sahibi bir kardeş oğlusun.”

Resül-i Ekrem (sallallahü aleyhi ve selem): “Benim halimle, sizin haliniz, Yusuf Aleyhisselam’ın kardeşlerine dediği gibi olacaktır. Yusuf Aleyhisselam’ın kardeşlerine dediği gibi ben de size: ‘Bugün hiçbir başa kakma ve ayıplama yok. Allah sizi mağfîret etsin, O merhamet edenlerin en merhametlisidir.’ diyorum, hepinizi affettim.” buyurdular ve Kureyş hakkında umumi bir af ilan ettiler.

İstanbul’un fethiyle tarih bir kez daha tekerrür ediyor, İslamın güçlü gür sedası, dünyanın dört bir yanında çığlık çığlık yankılanıyordu.

Orta çağı kapatıp yeni çağı başlatan zafer.

Peygamberinin müjdesine nail olmak için hazırlıklarını yapan bir Mehmet’in, Fatih olmasının destanıdır İstanbul’un fethi. İslam Dininin o eşsiz güzelliğinin, adaletinin, din ve vicdan özgürlüğünün bütün insanlığa yansımalarının adıdır İstanbul’un fethi. Dünya sahnesinde derin iz bırakan bir çağın açılıp bir çağın ise kapanmasıyla tarihe altın harflerle kazınan destanın adıdır, İstanbul’un fethi. Vukuuyla birlikte sadece kendi zamanı ile sınırlı kalmaksızın, asırlar sonrasında bile tarih sahnesine yön verecek, coğrafi keşiflerden tutun Reform ve Rönesans’a kadar birçok önemli gelişmenin tohumunun atılmasına vesiledir, İstanbul’un fethi. Bu kadar büyük bir saadet ve devlet her kula nasip olmaz.

لَقَدْ فَتَحَ الْقُسْطَنْطِينَ فَلَنِعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا وَلَنِعْمَ الْجَيْشُ ذَلِكَ الْجَيْشُ

"İstanbul elbet fethedilecektir. Onu fethedecek olan kumandan ne güzel kumandan ve onun ordusu ne güzel ordudur.¹ Sevgili Peygamberimizin bu müjdesiyle İstanbul’u fethetmek artık mukaddes bir ideal halini aldı. Bu müjde üzerine Ashap Mekke’den kalkıp İstanbul önlerine geldi. İlerlemiş yaşına rağmen bugün Eyüp’te metfun olan Eba Eyüp el-Ensari’ bunun en önemli göstergesidir.

Fethin gerçekleşmesi için önce çalışma ve azim sonra dua.

Hız Peygamber müjde verdi. Bütün Müslümanlar bu müjdeye nail olmak istedi. Hız Peygamber bir müjde verdi. Genç bir hükümdar karar verdi. “Ya İstanbul O’nun olmalıydı, ya da O İstanbul’un”. Bir Mehmet karar verdi. Çünkü karar vermek bir işin yarısıydı. Yüce Rabbimizde öyle buyurmuştu.

فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

“Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever. Al-i İmran, 3/159. Bir Mehmet azmetti, tevekkül etti. Üzerine düşen bütün vazifeleri yerine getirdi. Çünkü tevekkül bunu gerektiriyordu. Eğer boğaza zincirler çekilmiş ve boğaza girilmesi mümkün değil, karadan gemiler yürütülmesi gerekiyor ise yürütülmeliydi.

1 El-Hâkim, el-Müstedrek, 4/422.

Surlar inşa edilmesi gerekiyor ise inşa edilmeliydi. Surları yıkacak teknik yok ise geliştirilmeliydi. Çağ açıp çağ kapatan toplar dökülmeliydi. Bu kuşatmadan sonra bir daha İstanbul kuşatılmamalıydı. Hazırlıklar ona göre yapılmalıydı. Yapıldı da. Bir işe azmetmenin azmettikten sonra tevekkül etmenin en güzel göstergesidir İstanbul'un fethi. Nasıl azmetmek gerekir? Nasıl tevekkül etmek gerekir? Sorusuna cevap arayanların cevabı İstanbul'un fethinde saklıdır.

Manevi Fatih Akşemsettinler olmadan Fetihler gerçekleştirilemez.

Fethin asıl mimarı, yüreklere fetih ruhunu aşılayan gönül erleri ve muhabbet fedaileridir. Fethi gerçekleştiren asıl unsur bu zevattır ve unutulmamalıdır. Mehmet'i yetiştiren ve Fatih yapan asıl unsur unutulmamalıydı. Unutulmadı da. Mehmet Fatih olurken kendisini yetiştirenle beraber şehre girdi. Yanında Akşemsettin vardı. Şems olmadan Mevlana'dan bahsedemeyiz. Tabtuk Emre olmadan Yunus Emre olmadan bahsedemeyiz. Hacı Bayramı Veli olmadan Akşemsettin, Akşemsettin olmadan Fatih'ten bahsedemeyiz. Zira Fatih gibi Sultanlar için 'Padişahı alem olmak bir kuru kavga imiş. Bir veliye bende olmak cümleden âlâ imiş'.

Rabbimiz bizlere takva sahibi olmamızı ve sadıklarla beraber olmamızı emretmektedir. Tevbe süresi 119. ayette Rabbimiz şöyle buyuruyor.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

“Ey iman edenler! Allah’a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun.

İnsana değer vermeden Mehmetler de Fatih olamaz.

Fethin bir başka ruhunu bir olayla anlayalım. Fatih Sultan Mehmet Han'ın İstanbul'u fethettikten sonra Ayasofya'ya gidip iki rekat şükür namazı kıldıktan sonra Yerlere kapanan ahâli, rahip ve eski Ortodoks patriğini gördü. Bu halde onları görünce kendilerine şöyle bir hitapta bulundu. “Kalkınız! Ben Sultan Mehmed, sana ve bütün ahâliye söylüyorum ki, bugünden itibaren ne hayatınız ve ne de hürriyetiniz hususunda, benim gazabımdan korkmayınız” Fatihi fatih yapan en önemli ilke İnsana verilen değer değil miydi? Kim olursa olsun, hangi dine inanırsa inansın İnsan kıymetliydi. Çünkü Yaratan tarafından yaratılmış idi. Bizim Yunus'un diliyle ‘Yaratılanı severiz yaratandan ötürü’

İstanbul'un fethi tarihi bir hikaye değildir.

İstanbul'un fethi, Müslüman Milletimizin en önemli nişanelerinden biridir. İnsanlara zulmedilmemiştir. Yaşlılara, kadınlara, din adamlarına asla dokunulmamıştır. Hiçbir İbadethane yıkılmamıştır. Her insan özgürce inandığını yaşama fırsatı bulmuştur. Birlik ve beraberlik içerisinde olduğu müddetçe hiçbir topun sindiremeyeceği o günlerde ortaya çıkmıştır. Biz bu ruhu asırlarca yaşadık, bu ruhu yaşamaya devam ediyoruz. Nitekim dün Çanakkale'de bu ruh yeniden ortaya çıkmadı mı? Kurtuluş savaşını gerçekleştiren bu ruh değil miydi? İstanbul'un Fethini gerçekleştiren

şuurun temeli birlik ve beraberliktir. Al-i İmran süresi 103. ayette Rabbimiz birlik be beraberliğin önemine şöyle vurgu yapılmaktadır.

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءَ فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُم مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de O sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz."

Bugünün gençleri olarak sizler atalarınızdan devraldığınız zaferlerle övünüp bununla yetinmemeli, fetih ruhuyla ilim, teknoloji ve fende ülkemizin muasır medeniyetler seviyesine ulaşabilmesi için bayrağı daha yukarılara taşıyabilmenin gayreti içerisinde olmalısınız. Unutmayalım! Su uyur. Düşman uyumaz. Mehmed Akif'in ifadesiyle; 'Zannetme ki ecdadın asırlarca uyudu, nereden bulacaktın o zaman eldeki yurdu!' Arif Nihat Asya'nın fetih marşından bir kesit ile bitirelim.

Bu kitaplar Fâtih'tir, Selim'dir, Süleyman'dır;
Şu mihrab Sinânüddin, şu minâre Sinân'dır;
Haydi, artık uyuyan destanını uyandır!

Bilmem, neden gündelik işlerle telâştasın
Kızım, sen de Fâtihler doğuracak yaştasın!

Delikanlım! işaret aldığın gün atandan!
Yürüyeceksin! Millet yürüyecek arkandan!
Sana selâm getirdim Ulubathı Hasan'dan!

Sen ki burçlara bayrak olacak kumaştasın;
Fâtih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

ASIMIN NESLİ

Kadim tarihimiz bugüne kadar Hakk yolunda yürüyerek on dört asırlık bu ağır davayı omuzlarında taşıyan nice yiğitlere ve dava adamlarına tanıklık etmiştir. Mehmet Akif de bu necip milletin kalbinde yaklaşık bir asırdır yer edinmiş ve bu milletin kalbinde kalmaya her zaman devam edecek olan bir dava eridir. Millî Mücadele'nin destansı kahramanlarından biridir. Cephedeki mehmecîğe manevi güç veren Akif, aynı zamanda Anadolu'nun çeşitli camilerinde vermiş olduğu hutbe ve vaazlarla milletin Millî Mücadele'ye manen hazırlanması için gayret göstermiş ve insanları teşvik ederek onlara bu ruhu iyiden iyiye aşılamıştır.

Milletimizde, Mehmet Akif Ersoy gibi kahramanlarla ve Gazi Mustafa Kemal komutasındaki kahraman ordumuzla birlikte düşmanla topyekûn mücadele etmiştir. Bunun neticesinde destansı ve tarihi bir zafer kazanan, Hakk'a tapan bu millet kadim tarihinden almış

olduğu güç ve ilham ile kalbindeki imanıyla bütün düşmanlarına ve bütün dünyaya istiklale aşık olduğunu ve istiklalin hakkı olduğunu duyurmuştur, göstermiştir.

“Asım’ın nesli diyordum ya nesilmiş gerçek.
İşte çiğnetmedi namusunu, çiğnetmeyecek.
Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar.
O, rükû olmasa, dünyada eğilmez başlar.
Vurulup tertemiz alnından, uzanmış yatıyor.
Bir hilal uğruna, ya Rab, ne güneşler batıyor!
(...) Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
“Gömelim gel seni tarihe” desem, sığmazsın.
(...) Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber,
Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber.”

“İstiklal şairi” Akif’in hayalinde büyük bir gençlik tasavvuru vardı. Bu gençliği “Asım’ın Nesli” olarak adlandırıyordu. Bayrağını, vatanını, ülkesini, milletini, dinini ve ümmetini namusu bilip onu asla çiğnetmeyecek bir gençlik:

Asım gemileri karadan yürüten Fatih’in torunudur.

Namerdin karşısında hiç korkmadan, çekinmeden, cesurca duran Nene Hatun’un, Sütçü İmam’ın torunudur.

Asım olmak , on dört asır boyunca her türlü işgallere ve girişimlere, engellelere rağmen süregelen bu davayı ne kadar ağır olursa olsun omuzlarında yıkılmadan, sendelemeden taşımaktır.

Amasız, fakatsız, lakinsiz; terörün, zorbalığın ve zulmün karşısında dik ve onurlu durabilmektir.

Bu gençlik modeli Kehf Suresi’nde geçen; “Onlar Rablerine iman etmiş genç yiğitlerdi.” ayetine muhatap olduğunun farkında olan, okuyan, araştıran, ülkesini ve dünyayı yakından takip eden bir gençliktir. Farkındalığı yüksek, ben değil biz olgusu içerisinde hareket eden, farklılıkları zenginlik kabul eden bir gençlik modelini tasavvur etmiştir Akif.

Yeniden direnişimize, yeniden dirilişimize ve küllerimizden yeniden doğuşumuza zemin hazırlayacak bu gençlik gücünü tarih ve imanından alır. Bu gücünü hikmet ve erdemle birleştirir ve Müslüman coğrafyada yaşanan acı ve kederi kendi acısı ve kederi olarak görür.

Asım adaletin, şefkatin ve merhametin timsalidir. Hayal dünyasında yaşayıp hiçbir şekilde gerçekleşmesi mümkün olmayan bir film karakteri değildir ya da herhangi bir roman veya bir masal karakterinden esinlenerek oluşturulmuş hayali bir kahraman değildir. On dört asırlık kadim medeniyetimizin mirasına sahip çıkan, Hakk’a tapan ve Millî Mücadele’de, Kurtuluş Savaşı’nda destan yazan bir milletin direnişi ve dirilişinin sembolü olan hakiki bir kahramandır Asım.

Kalbi ve bütün benliğiyle vatana, millete, ülkeye ve dinine hizmeti için çalışan, adaletli olan ve yaptığı her hareket ve attığı her adımda adaleti ve milletin vicdanını ön planda tutan gençlik, idareciliği ve yöneticiliğinde de adil olmalıdır. Doğru söylemekten çekinmeyecek, sahtekarlığı, riyakarlığı ve iki yüzlülüğü kendinde barındırmayacaktır. Doğruların öncüsü olacak ve ona buna değil Hakk’a kul olacaktır. Doğru bildiği yoldan şaşmayacak, yalnızca Hakk’ın huzurunda eğilerek zalimlere karşı elif gibi dimdik duracaktır.

“Allah’a dayan, saye sarıl, hükmüne râm ol./

Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.”

“Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem;

Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem.

Biri ecdadıma saldırdımı, hatta boğarım! ...

-Boğamazsın ki! -Hiç olmazsa yanımdan kovarım.

Üç buçuk soysuzun ardından zağarlık yapamam;

Hele hak namına haksızlığa ölsem tapamam.

Doğduğumdan beridir, aşığım istiklale;
Bana hiç tasmalık etmiş değil altın lale!
Yumuşak başlı isem, kim dedi uysal koyunum?
Kesilir belki, fakat çekmeye gelmez boyunum!
Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta ciğerim,
Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim!
Adam, aldırma da geç git, diyemem aldırırım.
Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar kaldırım!
Zalimin hasmıyım amma severim mazlumu...

Mehmet Akif ve eserleri üzerine çalışmalar yapan bazı araştırmacılar, Akif'in Asım'ının sahabenin büyüklerinden Asım bin Sabit olduğunu ifade etmektedirler.

“Arıların koruduğu sahabe” olarak ünlenmiş sahabenin hayat hikâyesi çok manidardır. Hazreti Asım'ın hikâyesi şöyle anlatılır: Peygamberimiz (s.a.v) kabilelerine İslâm'ı öğretmek üzere öğretmen talebinde bulunan kişilerle beraber, aralarında Asım bin Sabit'in de bulunduğu on kişilik bir eğitici heyet gönderir. Ancak Recî denilen bir subaşında bu öğretmen sahabeler topluluğu Lihyanoğulları'nın saldırısına uğrarlar. Lihyanoğulları'nın amacı onları esir edip Kureyş'e satmaktır. Bu nedenle onları sağ ele geçirmeye çalışıyorlardı; fakat Asım, teslim olmamaya kararlıdır. Bu kahraman sahabe birçok müşriki yere serdikten sonra, şehit olacağı esnada şu duayı yaptı: “Allah'ım senin dinini korumaya çalıştım. Sen de cesedimi müşriklerden koru.” Müşrikler Hz. Asım'ın başını alıp Sülafe adındaki bir kadına satmak istiyorlardı. Çünkü Asım bin Sabit, Uhud Savaşı'nda müşriklerin sancaktarlarından Müsâfi bin Talha ile kardeşi Haris bin Talha'yı ok ile öldürmüştü ve işte bunların anneleri Sülafe, Hazreti Asım'ın kafatasından şarap içmeyi nezrederek yemin etmiş ve onun başını kendisine getirene yüz deve vermeyi vadetmişti.

Müşrikler, Asım bin Sabit'in başını kesmek isteseler de Allah, Hz. Asım bin Sabit'in duasını kabul buyurdu ve mübarek cesedine müşrikler el süremediler. Allah bir arı sürüsü gönderdi ve bir bulut gibi Asım bin Sabit'in üzerinde durdular. Hiçbir müşrik yanına yaklaşılamadı. “Bırakın akşam olunca arılar onun üzerinden dağılır, biz de başını alırız.” dediler. Ancak akşam olunca Allahu Teâlâ hiç bulut yok iken bir yağmur gönderdi. Görülmemiş bir yağmur yağdı ve sel Asım bin Sabit'in cesedini alıp götürdü. Cesedin nerede olduğu bilemediler. Ne kadar aradılsa da bulamadılar. Böylece müşrikler Asım bin Sabit'in hiçbir yerini kesmeye muvaffak olamadılar. Bu olaydan sonra Asım bin Sabit anılırken, “Arıların koruduğu kimse” diye anılmaya başlandı.

Bütün bunlar göz önüne alındığında Mehmet Akif'in eserlerinde “Asım'ın Nesli” diye hayal ettiği gençliğin temelindeki somut ismin, arıların koruduğu sahabe Asım bin Sabit olabileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Asım'ın geçmişine sahip çıkan, çevresine duyarlı, hakkı haykıran bir genç olması gerektiğini vurgulamaktadır. Tabi sadece bunlar da yetmez. Mehmet Akif, inandığı gibi yaşayan ve bunun gereğini yapan, mazeret üretmeyen bir insandı. “Asım'ın Nesli” derken de iman, irfan, fazilet ve bilgi ile donanmış, karakterli, ahlaklı, kişilikli, vatanına, milletine ve dinine sahip çıkan, dahası bunları yüceltmek için tüm imkânları seferber eden bir gençlikten bahsediyor.

Bir milletin yükselmesi ve geleceğini kurtarması için, gençlerin bilgi ve ahlak kudretine sahip olmaları gerektiğini, Asım ve neslinin temel vazifesinin ise ümitsizliğe kapılmadan azimle çalışmak olduğunu, millî ve manevi değerlere sınımsız sarılıp hakkıyla yaşamak ve ilim yolunda gayret göstermek gerektiğini vurgulamaktadır.

Akif, milletlerin kalkınması için iki hususu her şeyden üstün tutmaktadır: Marifet ve fazilet. Bunlardan sadece biriyle milletin yükselmesinin mümkün olmadığını belirtir; marifet ve fazilet bir arada olmalıdır. İkisini dengede tutmalıyız ki ideal insan konumuna yaklaşabilelim.

Mehmet Akif Ersoy'un ısrarla üzerinde durduğu diğer önemli husus ise çalışmak, gayret etmektir. Çalışmayı bütün değerlerin temeli sayar. Çalışmanın olmadığı yerde hiçbir şey meydana gelmez; çünkü çalışmak bir mümin için en başta gelen vazifelerdendir. Tembellik Müslümana yakışmaz; çünkü hem fert olarak hem de milletçe ancak bu sayede kurtuluşa erer, geri kalmışlıktan kurtuluruz. Zaten bundan başka da çıkar yol bulunmamaktadır. "Emeksiz yemek olmaz." atasözünde de belirttiği gibi yemek için karşılığında emek vermek gerekir. Çalışmalıyız ki karşılığını alalım.

İstiklal Marşı şairimizin üzerinde önemle durduğu ve tavsiye ettiği konulardan bir diğeri ise **ahlaktır**. Ahlakın bozulması, fertlerin, ailelerin, baştanbaşa bir milletin yok olmasına nedendir. Akif cehalet ve nifaktan daha kötü olarak ahlakın bozulması tehlikesine değinmektedir. Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber (sav) sünnetinde iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak farz kılındığı hâlde durumun tamamen ters döndüğüne işaret ederek, artık meydanlarda insanların iyilik yapmaktan men edildiğini ve kötülüklere alıştırıldığını söyleyerek toplumu ikaz etmektedir. Allah korkusu kalmayınca insanlarda fazilet ve ahlak sahibi olma özellikleri de kalmayacaktır. Ahlakın çöküşüyle millet kurtulamayacak, hatta istikbal bile tehlikeye düşecektir, bu topyekûn korkunç bir ölüm demektir: "Ne irfandır veren ahlaka yükseklik, ne vicdandır, Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır. Yüreklerden çekilmiş farz edilsin havfı yezdanın Ne irfanın kalır tesiri, katiyen ne vicdanın."